

NOVÝ ŽIVOT BALET

/ východní Čechy

REŽISÉR **ADAM SVOZIL** PRO DENÍK ŘÍKÁ:

Člověk často odmítá čelit negativním předpovědím

LUKÁŠ DUBSKÝ

Novou divadelní sezonu otevřelo Východočeské divadlo Pardubice českou premiérou hry Zřít do tmy [oidipus]. Německá dramatička Maja Zade v ní pracuje s antickým mýtem, ale zároveň řeší současná témata. Na Malé scéně ve dvoře hru nastudoval režisér Adam Svozil. „Takhle čistě činoherní inscenace nedělám často, ale velmi mě ta práce bavila,“ říká režisér.

Ve Východočeském divadle režírujete poprvé. Jak došlo k vaší spolupráci s pardubickým divadlem?

Když jsem končil školu, režíroval jsem tady scénické čtení, které bylo součástí In-Projektu. Jeden rok jsem byl také členem studentské poroty na Grand festivalu smíchu.

Hru Maji Zade dramaturgyně Anna Zindulková Hlaváčková velmi chválila po návratu ze studijní cesty do Berlína. Předpokládám tedy, že nabídka na tento kus vzešla od ní, že?

Přesně tak. Rád vycházím z návrhů místních dramaturgů, jelikož znají soubor i diváky a ví přesně, co zrovna nasadit na repertoár. Nechal jsem si tedy poradit, ale samozřejmě mě ta hra i zaujala, jinak bych ji nedělal.

Jakým způsobem hra pracuje s oidipovským mýtem, který je zdůrazněn v jejím originálním názvu?

Pracuje s ním docela šikovně, bohužel si to trochu hatí právě tím názvem. Ve hře vyplouvá oidipovský

mýtus na povrch postupně. Zpočátku je to obyčejná hra, v níž se řeší rodinné a firemní záležitosti, mýtus se do ní vlamuje postupně. Je to velmi dobře napsané, ale názvem se to trochu prozrazuje a autorka nedovolila jméno Oidipus z názvu hry úplně vynechat. Když by divák šel na představení bez těchto očekávání, bylo by to asi lepší.

V čem je hra zajímavá a aktuální?

Dává do souvislosti princip antické věštby, kdy je postavám znám jejich osud a ony se mu všemožně snaží předejít, se situací moderního člověka, který má zase k dispozici zprávu o své budoucnosti skrze různé vědecké výzkumy. A také se k tomu musí nějak postavit, což může často znamenat odmítnutí a neochotu čelit negativním předpovědím. Přišlo mi zajímavé srovnání možných přístupů k naší budoucnosti.

Podle anotace je jedním z témat i generační střet. Vnímáte to jako jeden z problémů dnešní doby, nebo to prostě vždycky bylo tak, že staří nadávali na mladé a naopak?

Je to trochu evergreen, ale řada dnešních problémů, jako jsou klimatická krize, nedostupnost bydlení, rozpadající se důchodový systém nebo rostoucí ekonomická

nerovnost, disproporčně dopadají na mladší generaci, která ponese následky rozhodnutí předchozích generací. Zároveň má ale demograficky menší politickou sílu, takže nese následky, aniž by mohla rozhodovat o řešení. Proto tohle téma dnes tak rezonuje.

Hra má i ekologickou dějovou linku. Čeho se týká?

Postavy mají rodinnou firmu, ve které došlo k úniku pesticidů, a oni řeší, kolik toho o situaci vlastně chtějí vědět. Hodně se tam na tomto konkrétním tématu probírá morální a politická filozofie. Komplikuje to ještě fakt, že do toho vstupují rodinné vazby postav.

Jak to popisujete, tak mi to připomíná klasické drama Nepřítel lidu od Henrika Ibsena...

To máte pravdu. Také zde se řeší ekonomické dopady problému versus cena lidského života a morální otázka věci.

Jak se vám pracovalo na Malé scéně ve dvoře? Máte radši komorní prostory, kde můžete vést herce k většímu detailu?

Tomuto textu rozhodně sluší komorní prostor, jelikož hercům umožňuje drobnokresbu postav. Velmi mě ta práce bavila, jelikož takhle čistě činoherní inscenace nedělám zase tak často. Měl jsem navíc štěstí na skvělé herecké obsazení, které se s úkolem popasovalo velice dobře.

Působil jste jako hostující režisér po celé republice od Ostravy po Ústí nad Labem, ale zároveň jste byl kmenovým režisérem Jihočeského divadla České Budějovice. V čem tkví výhoda kontinuální práce s jedním hereckým souborem?

Odpadá diskomfort, že člověk vstupuje do nového kolektivu, ve kterém se teprve snaží zorientovat. Kontinuální práci také dokáže lépe odhadnout, kdo se na jakou roli hodí, co potřebuje a podobně. Rovněž ze strany herců panuje větší důvěra k někomu, s nímž už pracovali. Jsou potom otevřenější a člověk si může dovolit víc experimentovat.

Hodně vašich inscenací vzniklo v režijním tandemu s Kristýnou Jankovcovou. Jaké to je režírovat ve dvou?

Mně to vyhovovalo. Sdíleli jsme celý proces od výběru textu přes jeho adaptaci až po režii. Dialogická metoda je příjemná. Při zkoušení jsme si ustanovili, co má kdo na starosti.

